

Herhaalmeting Kennis over de AOW-partnertoeslag

Een internetonderzoek in opdracht van het
ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Uitgevoerd door: Intomart GfK bv

Projectnummer: 21095

Datum: 28-5-2009

INHOUD

	Pagina
Samenvatting	4
Hoofdstuk 1. Inleiding	6
Hoofdstuk 2. Kennis over AOW, AOW-partnertoeslag en pensioen	7
2.1 Kennis over de AOW is niet veranderd	7
2.2 AOW-partnertoeslag is bekender, maar kennis over het jaartal van de afschaffing is afgenomen	10
2.3 Kennis over pensioen op gelijk niveau	14
Hoofdstuk 3. Acties rond afschaffen AOW-partnertoeslag en economische crisis	16
3.1 Weinig maatregelen bij afschaffen AOW-partnertoeslag	16
3.2 Weinig extra verdieping in pensioen door economische crisis	17
Hoofdstuk 4. Informatiebehoefte is beperkt	18
Hoofdstuk 5. Campagne is begrijpelijk, het bereik is beperkt	21

BIJLAGEN:

1. Onderzoeksverantwoording

Samenvatting

Intomart heeft in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) in maart en april 2009 een herhaalmeting uitgevoerd naar de ontwikkeling van de kennis en informatiebehoefte van de Nederlandse bevolking over de AOW, het pensioen en de AOW-partnertoeslag. Het onderzoek vond plaats door middel van een online enquête onder 1002 personen uit het internetpanel van Intomart GfK tussen de 35 en 57 jaar oud. De resultaten van dit onderzoek worden in het rapport vergeleken met de resultaten van het onderzoek over de kennis van de AOW-partnertoeslag dat in mei en juni 2008 is uitgevoerd.

Per thema schetsen wij hieronder de belangrijkste resultaten van het onderzoek. De genoemde verschillen zijn statistisch significant¹ in vergelijking met het onderzoek van vorig jaar.

Kennis over de AOW is niet veranderd

De helft van de burgers (51%) vindt dat ze genoeg weten over de AOW. Bij de vorige meting vond iets minder dan de helft (45%) van de burgers dat ze genoeg weten over de AOW. Men geeft nu vrijwel dezelfde antwoorden op de vraag 'hoeveel weet u van de AOW?' als vorig jaar. De antwoorden op de vraag of men kan aangeven wat de hoogte is van de AOW, verschillen vrijwel niet met vorig jaar.

AOW-partnertoeslag is bekender, maar kennis over het jaartal van de afschaffing is afgenomen

Van alle ondervraagden zegt 28% te weten wat de AOW-partnertoeslag is, vorig jaar was dit 21%. Het aantal Nederlanders dat weet dat de AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft is gelijk gebleven. De kennis over het jaartal waarin de toeslag wordt afgeschaft is gedaald. Vorig jaar wist 12% van de burgers dat de AOW-partnertoeslag in 2015 wordt afgeschaft, tegenover 6% dit jaar.

Kennis over het pensioen op gelijk niveau

Het deel van de Nederlanders dat aangeeft dat er een verschil is tussen pensioen en AOW is ten opzichte van de vorige meting vrijwel gelijk gebleven. Twee op vijf Nederlanders (41%) weet nu hoeveel inkomsten zij vanaf hun 65^e zullen krijgen. Vorig jaar wist ruim een derde (36%) dit.

¹ Daarbij wordt een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd.

Informatiebehoefte is beperkt

De informatiebehoefte is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van de vorige meting. Bijna de helft van de Nederlanders geeft aan voldoende informatie te hebben over de AOW. Voor de AOW-partnertoeslag is dit lager: 30% geeft aan voldoende informatie te hebben. Ongeveer een derde van de bevolking zou graag meer informatie krijgen. Dit geldt voor de informatie over de AOW, het pensioen, de AOW-partnertoeslag en de gevolgen van het verdwijnen hiervan. 56% van burgers die meer informatie willen, zou deze informatie via internet willen verkrijgen. Net als vorig is dit de meest genoemde bron, alleen lag het percentage destijds hoger (61%).

Hieronder vindt u de resultaten samengevat van onderwerpen die alleen in het huidige onderzoek zijn behandeld.

Economische crisis

Iets meer dan de helft (51%) van de ondervraagden maakt zich enigszins tot veel zorgen over de financiële situatie na hun 65^e gezien de huidige economische crisis en financiële situatie in Nederland. 15% van de Nederlanders zegt zich, vanwege de huidige economische crisis en financiële situatie in Nederland, meer dan voorheen in de financiële situatie na hun 65e te verdiepen.

Campagne is begrijpelijk, het bereik is beperkt

13% van de burgers heeft de afgelopen 8 maanden informatie gezien, gehoord of gelezen over het afschaffen van de AOW-partnertoeslag. Het bereik van de informatie is het hoogst (83%) via artikelen. 16% van de ondervraagden heeft één van de getoonde, of soortgelijke advertenties in de afgelopen acht maanden gezien. Minder dan ééntiende (7%) heeft de getoonde banner in de afgelopen acht maanden gezien. Ruim tweederde van de ondervraagden (67%) vindt de boodschap van de advertentie en de banner (zeer) begrijpelijk.

1. Inleiding

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft in juni 2008 een onderzoek laten uitvoeren naar de kennis en informatiebehoefte van de Nederlandse bevolking over de AOW en de AOW-partnertoeslag. De aanleiding voor dit onderzoek was dat de AOW-partnertoeslag in 2015 wordt afgeschaft. Het onderzoek diende als input voor de communicatie over de afschaffing van de AOW-partnertoeslag en gaf een eerste waarde aan van de bekendheid van de AOW-partnertoeslag en het afschaffen daarvan. In maart/april 2009 heeft een tweede meting plaatsgevonden om de ontwikkeling van de kennis over pensioenen, AOW en AOW-partnertoeslag in kaart te brengen.

Methode

De doelgroep van het onderzoek bestond uit de inwoners in Nederland tussen de 35 en 57 jaar oud. Het onderzoek is uitgevoerd door mensen te bevragen via internet (CAWI). De steekproef is getrokken uit het Internetpanel van Intomart GfK. Daarbij is een zo groot mogelijke landelijke representativiteit nagestreefd en is er gequoteerd op kenmerken die van belang zijn voor het beleid van SZW en relevant voor de AOW-partnertoeslag, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding en etniciteit. De uiteindelijk repons bestaat uit 1002 gecompleteerde interviews. De resultaten zijn gewogen naar populatieverhoudingen op leeftijd, geslacht, etniciteit en opleiding. Voor opleiding voldoet de verhouding aan die van de Nederlandse populatie. De verhoudingen van de kenmerken zijn gelijk gehouden aan die van vorig jaar, om de uitkomsten met elkaar te kunnen vergelijken.

Opzet van het rapport

De opzet van het rapport is als volgt. In hoofdstuk 2 kunt u informatie vinden over de ontwikkeling van de kennis van burgers over de AOW, de AOW-partnertoeslag en het pensioen. Hoofdstuk 3 beschrijft acties rond afschaffen AOW-partnertoeslag en economische crisis. Het vierde hoofdstuk gaat in op informatiebehoefte en in hoofdstuk 5 wordt de bekendheid en begrijpelijkheid van de campagne beschreven. In de bijlage is de onderzoeksverantwoording opgenomen. In de rapportage is gestreefd naar een optimale afstemming tussen volledigheid en beknoptheid. Hiertoe worden alle resultaten tekstueel beschreven en deel geïllustreerd door grafieken en tabellen. In de tekst zijn de totalen beschreven en omwille van de overzichtelijkheid worden alleen de statistisch significante verschillen² tussen de vorige meting en de huidige meting en tussen de onderscheiden doelgroepen weergegeven.

² Daarbij wordt een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd.

2. Kennis over AOW, AOW-partnertoeslag en pensioen

Om een goede indicatie te krijgen over de huidige kennis van burgers over de AOW, de AOW-partnertoeslag en het pensioen, zijn een aantal vragen over deze onderwerpen gesteld. Allereerst werd gevraagd naar aanwezige kennis over de AOW en hoe de persoon aan deze kennis is gekomen. Hierna volgden een aantal vragen en stellingen over de AOW, de AOW-partnertoeslag en de afschaffing hiervan. Vervolgens werd de respondent gevraagd naar hun kennis over hun pensioen en hun verwachte inkomsten na hun 65^e. In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de resultaten over de huidige AOW-, de AOW-partnertoeslag- en over de pensioenkennis beschreven. De resultaten worden vergeleken met de resultaten van vorig jaar.

2.1 Kennis over de AOW is niet veranderd

Er is een verschuiving te zien in hoe men de AOW omschrijft ten opzichte van de vorige meting. De AOW wordt door minder burgers als 'Algemene ouderdomswet' (in sommige gevallen nog aangevuld met een beschrijving) omschreven. Vorig jaar was dit bijna tweederde (64%), nu ruim de helft (54%). Meer Nederlanders omschrijven de AOW 'Oudedagvoorziening, pensioen of geld voor mensen boven de 65'; dit jaar 20% tegenover 12% vorig jaar. Één op de vijf (20%) omschrijft de AOW als 'Oudedagvoorziening, pensioen of geld voor mensen boven de 65'. 'Een uitkering voor mensen vanaf 65' wordt door 17% van de mensen genoemd.

Tabel 2.1: Omschrijving van de AOW

Omschrijving AOW	2009	2008
Algemene ouderdomswet (eventueel met een beschrijving)	54%	64%
Oudedagvoorziening/(ouderdoms)pensioen/geld voor mensen boven de 65	20%	12%
Een uitkering voor mensen vanaf 65	17%	15%
anders namelijk,	7%	2%
Arbeidsongeschiktheidswet	6%	6%
Weet niet/geen mening	1%	0%

De hoeveelheid kennis over de AOW is vrijwel gelijk gebleven. De verschillen tussen de te onderscheiden doelgroepen is ook vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van de vorige meting. Mannen geven ook dit jaar vaker aan heel veel te weten over de AOW en burgers tussen de 46 en 57 jaar zeggen meer van de AOW te weten dan burgers in de leeftijd 35-45 jaar. Lager opgeleiden zeggen (veel) minder te weten van de AOW dan midden en hoger opgeleiden.

Meer burgers vinden dat zij genoeg weten over de AOW, 51% tegenover 45% vorig jaar. Het aantal ondervraagden dat weet of zij recht hebben op AOW is gelijk gebleven (86%). Nu geven niet-westerse allochtonen vaker aan dat zij dit niet weten dan autochtonen; respectievelijk 28% tegenover 12%.

Bijna driekwart van de Nederlanders (74%), als gevraagd wordt naar wanneer zij AOW krijgen, geeft aan vanaf hun 65^e AOW te ontvangen. Dit was vorig jaar 51%. Mannen noemden vaker '65 jaar' als het moment wanneer zij AOW krijgen dan vrouwen, dit jaar zijn het de vrouwen die dit vaker noemen. 'Vanaf mijn pensioenleeftijd' wordt door 17% van de burgers genoemd. Vorig jaar lag dit percentage 10% hoger. 8% specificeerde tijdens de vorige meting een jaartal vanaf wanneer zij AOW krijgen, dit is hetzelfde gebleven. De groep respondenten tussen de 35 en 45 jaar noemt nu vaker 'vanaf mijn pensioenleeftijd' (20% versus 13%). De groep respondenten tussen de 46 en 57 jaar noemt in beide jaren vaker een specifiek jaartal (dit jaar 11% tegenover 6%).

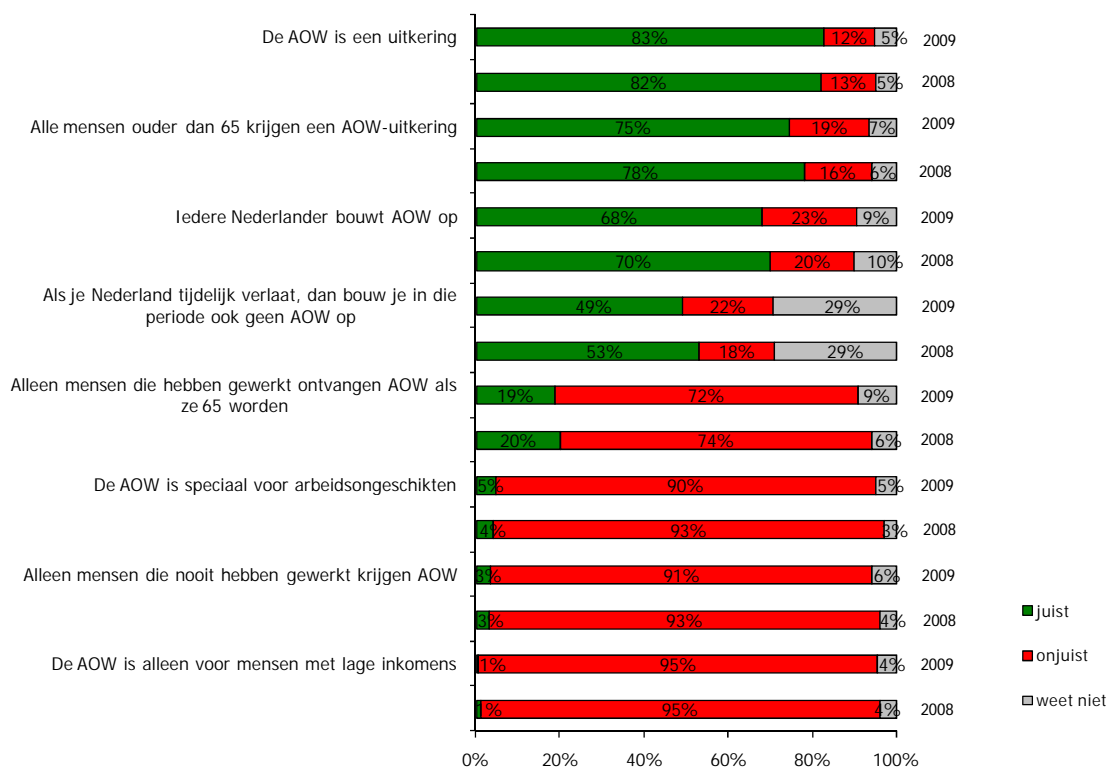
Tabel 2.2: Het krijgen van AOW

Wanneer krijgt u AOW?	2009	2008
65 jaar	74%	51%
Als ik met pensioen ga/mag/vanaf mijn pensioenleeftijd	17%	27%
Jaartal genoemd (2012 - 2036)	8%	8%
over ... jaar (8 jaar - 29 jaar)	7%	7%
Anders namelijk,	6%	4%
Weet niet/geen mening	1%	1%

Er bestaat nog steeds veel onduidelijkheid over de hoogte van de AOW. Ruim 2 op de 5 Nederlanders die niet weten of zij recht hebben op AOW (42%), denkt, net als vorig jaar, dat de hoogte van de AOW 70% van het laatstverdiende loon bedraagt. Ook weet bijna de helft van de ondervraagden (46%) niet wat de hoogte is van de AOW. Dit is gelijk aan de vorige meting.

Er zijn acht stellingen voorgelegd aan de respondenten. Dit zijn dezelfde stellingen als vorig jaar. Ondervraagden hebben aangegeven of deze juist of onjuist zijn. Deze stellingen zijn in onderstaand figuur weergegeven, in de bovenste staaf staan de resultaten van dit jaar, daaronder die van vorig jaar:

Afbeelding 2.2: Stellingen over de AOW

Op totaalniveau zijn er geen significante verschillen. De verschillen tussen de huidige meting en de vorige meting op het niveau van de te onderscheiden doelgroepen is hieronder beschreven.

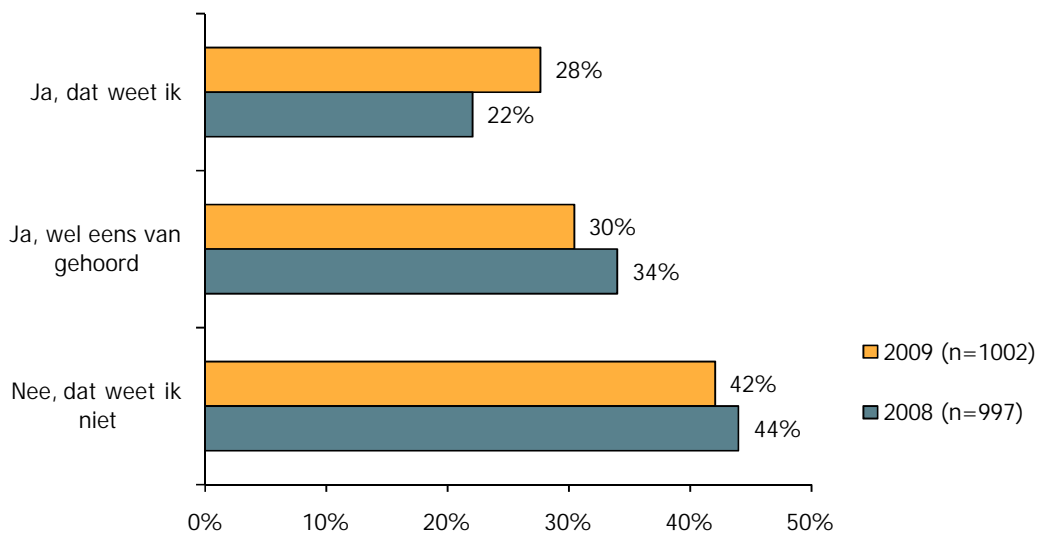
- Niet westerse allochtonen zeggen nu vaker niet te weten of de stelling 'AOW is speciaal voor arbeidsongeschikten' juist of onjuist is. 20% tegenover 6% westerse allochtonen en 3% autochtonen.
- Op de stelling dat alle mensen ouder dan 65 een AOW-uitkering krijgen, zeggen westerse allochtonen nu vaker dan autochtonen dat deze stelling niet juist is; 33% tegenover 18%.

Op de vraag 'Hoe bent u aan uw kennis over de AOW zijn gekomen?', noemt, net als vorig jaar, ruim een derde van de Nederlanders de krant als informatiebron. Ook kennis opgedaan via anderen (vrienden, familie, bekenden, collega's) is gelijk gebleven (33%). Ook de werkgever (24%) en het pensioenfonds (20%) worden veelvuldig als bron genoemd, vorige jaar werden deze beide bronnen door 18% van de Nederlanders genoemd.

2.2 AOW-partnertoeslag is bekender, maar kennis over het jaartal van de afschaffing is afgenomen

Van alle Nederlanders zegt 28% te weten wat de partnertoeslag is, dat is een toename van 6% ten opzichte van vorig jaar. De diverse bevolkingsgroepen verschillen nu nauwelijks in hun antwoordpatroon. Eerder wisten autochtonen, vaker dan westerse allochtonen, wel wat de AOW-partnertoeslag is (23% tegenover 13%). Vergelijkbaar met vorig jaar zegt ruim éénderde van de burgers (34%) er wel eens van gehoord te hebben.

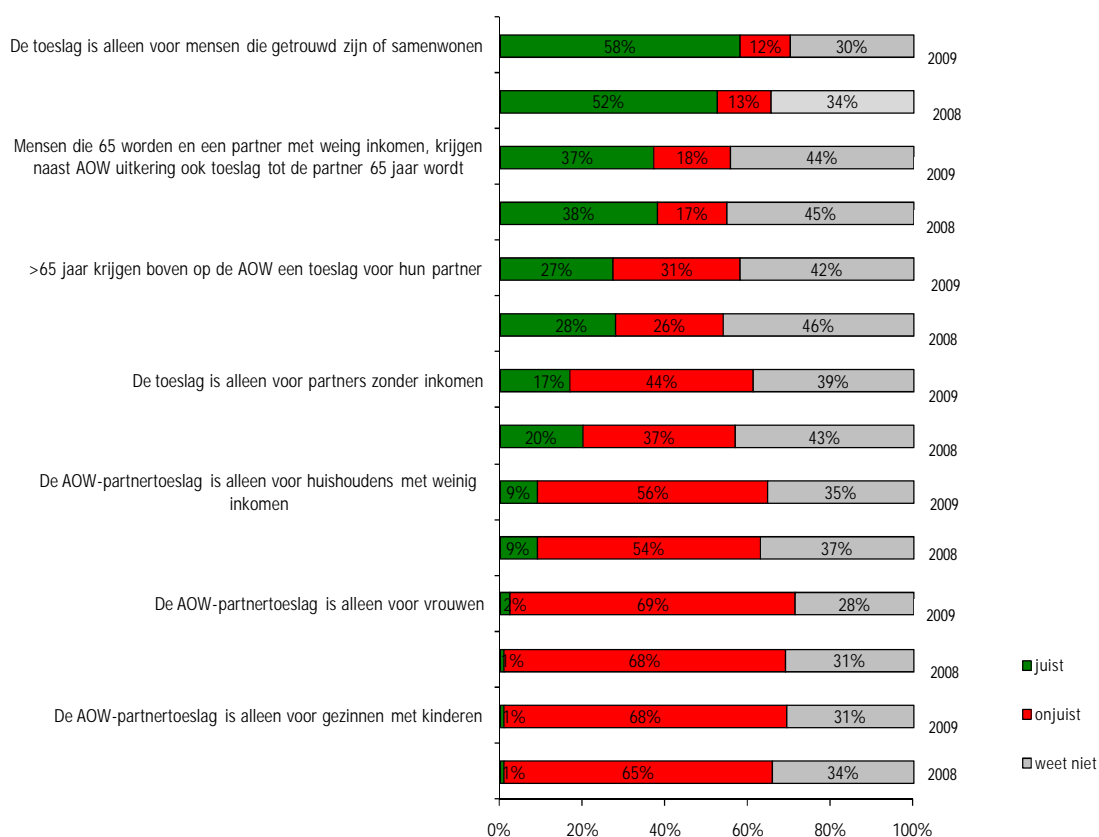
Figuur 2.3: Bekendheid AOW-partnertoeslag. Weet men wat de toeslag is?

Bijna twee vijfde (39%) van de Nederlanders die weten wat de AOW-partnertoeslag is, of er wel eens van gehoord hebben omschrijft de AOW-partnertoeslag nu als 'extra AOW bij een jongere partner'. Vorig jaar omschreef de helft van deze burgers dit als dusdanig. De groep ondervraagden tussen de 35 – 45 jaar omschrijft de AOW-partnertoeslag dit jaar vaker als 'geld dat jijzelf of je partner krijgt als een van beiden overlijdt' (4% tegenover 1% van de groep tussen de 46 -57).

Ook over de AOW-partnertoeslag werden een aantal stellingen voorgelegd, identiek aan voorgaand onderzoek. In de bovenste staaf staan de resultaten van dit jaar, daaronder die van vorig jaar:

Figuur 2.4: Stellingen over de AOW-partnertoeslag

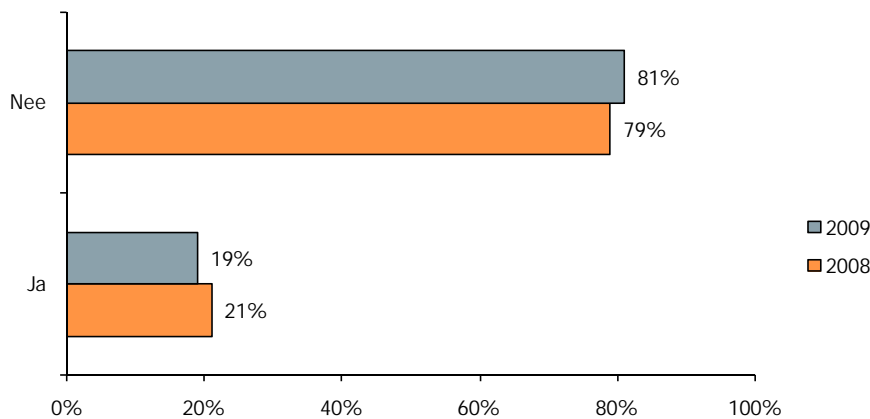
Over het algemeen zijn er weinig verschuivingen in de uitkomsten. De meest opvallende verschillen staan hieronder beschreven.

- Op de vraag of de toeslag alleen voor partners zonder inkomen is, geeft 44% van de Nederlanders aan dat dit onjuist is. Ten opzichte van vorig jaar is dit een toename van 7%.
- Meer burgers geven aan dat de stelling 'Mensen boven de 65 jaar krijgen boven op de AOW een toeslag voor hun partner' onjuist is. Dit jaar 31% ten opzichte van 26% vorig jaar.

- Ruim de helft (58%) van de ondervraagden meent dat de toeslag alleen is voor mensen die getrouwd zijn of samenwonen. Vorig jaar was dit ongeveer de helft (52%).
- Niet westerse allochtonen denken nu vaker dan autochtonen dat de AOW-partnertoeslag alleen voor gezinnen met kinderen is (4% versus 1%). Tijdens de vorige meting dachten westerse allochtonen dit vaker dan autochtonen (4% tegenover 0%).
- De vorige meting liet zien dat meer autochtonen dan westerse allochtonen dachten dat de stelling ‘mensen die 65 worden en een partner hebben die weinig inkomen heeft, naast de AOW ook een toeslag kunnen krijgen tot de partner 65 wordt’ (18% versus 8%). Westerse allochtonen gaven vaker dan autochtonen aan niet te weten of deze stelling juist of onjuist is. Nu is er geen verschil in antwoordpatroon tussen de bevolkingsgroepen.

Vorig jaar wist één op de vijf Nederlanders dat de AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft. Dit percentage is ondanks een campagne gelijk gebleven. Van degenen die weet dat het wordt afgeschaft, weet nu 32% het goede jaartal – in 208 was dit nog 57%. Het totale aantal Nederlanders dat het juiste jaartal weet van de afschaffing is daarmee gedaald van 9% in 2008 naar 6% in 2009.

Figuur 2.5: Bekend dat AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft

Aan de ondervraagden die hebben aangegeven dat zij weten dat de AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft (n=201) zijn een aantal vervolgvragen over dit onderwerp gesteld. Deze resultaten zijn hieronder beschreven.

- 40% van deze ondervraagden denkt dat zij nog in aanmerking zouden komen voor een partnertoeslag als deze zou blijven bestaan, vorig jaar was dit 31%.
- De afschaffing van de partnertoeslag heeft volgens de ondervraagden de meeste gevolgen voor mensen die na de afschaffing 65 jaar worden. Dit werd zowel vorig als dit jaar veruit het meest genoemd en de percentages zijn ook vrijwel gelijk (77%).

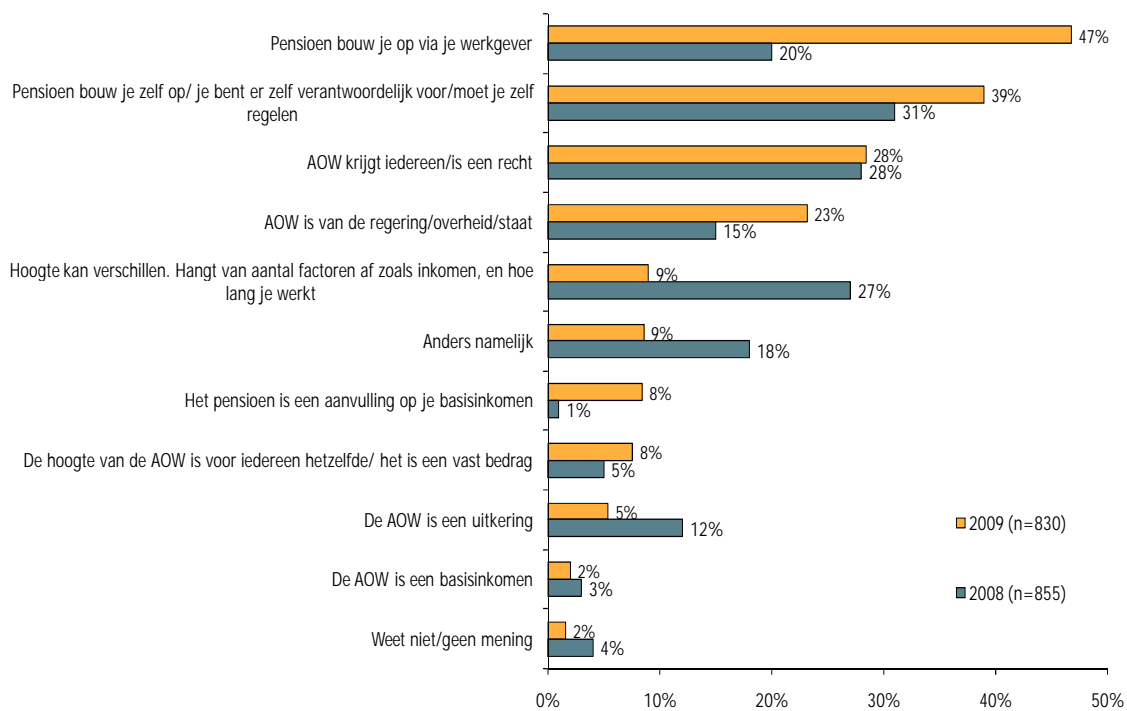
- De krant (37%) is het meest genoemde antwoord op de vraag hoe men te weten is gekomen dat de AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft. Vorig jaar werden zowel de krant als de radio het vaakst genoemd, met beide 23%. De krant is een belangrijkere bron geworden, de radio is minder belangrijk geworden. Nu noemt 11% de radio. Eén op de tien (9%) burgers is via de werkgever te weten gekomen dat de AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft. Vorig was dit 3%. Opmerkelijk is dat nu 35% van de niet westerse allochtonen aangeeft deze kennis toevallig op het internet te zijn tegengekomen, terwijl slechts 3% van de autochtonen dit antwoord geeft.
- Ruim éénvijfde (23%) weet al langer dan twee jaar dat de AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft, dit is een toename van 7% ten opzichte van vorig jaar. 12% weet dit nu sinds ongeveer twee jaar, tegenover 5% vorig jaar. Vorig jaar wist 38% van de ondervraagden dit sinds een paar maanden of korter, nu weet 19% dit sinds een paar maanden of korter.

2.3 Kennis over pensioen op gelijk niveau

Het merendeel (meer dan 80%) van de Nederlanders geeft aan dat er een verschil is tussen pensioen en AOW. Dit is niet hoger dan in de voorgaande meting.

Op de vraag 'Wat is het verschil tussen pensioen en AOW?', geeft bijna de helft van de burgers (47%) het antwoord 'Pensioen bouw je op via je werkgever'. Vorig jaar was dit 20%. Bijna tweevijfde van de burgers (39%) formuleert een antwoord zoals 'Pensioen bouw je zelf op, je bent er zelf verantwoordelijk voor of moet je zelf regelen', tegenover 31% vorig jaar. Ten opzichte van de vorige meting wordt 'De AOW is van de regering/staat' nu door burgers vaker genoemd (23% tegenover 15% in 2008). De overige verschillen staan in de figuur hieronder.

Figuur 2.6: Verschillen tussen pensioen en AOW

Bijna drievijfde van de ondervraagden (59%) weet niet hoeveel inkomsten zij vanaf hun 65^e zullen krijgen. Dit was vorig jaar nog 64%.

De meeste genoemde bronnen als antwoord op de vraag 'weet u uit welke bronnen u inkomsten zal krijgen na u 65^e?' zijn, net als afgelopen jaar, pensioen en AOW. Autochtonen zeggen nu vaker dan niet westerse allochtonen AOW te krijgen (77% tegenover 63%). Vorig jaar gaven autochtonen vaker dan westerse allochtonen aan AOW te krijgen (78% tegenover 66%).

Tabel 2.7: Inkomstenbronnen

Inkomstenbronnen na 65e	2009	2008
Ik krijg een pensioen dat ik via mijn werk heb opgebouwd	82%	82%
Ik krijg AOW	75%	76%
Ik heb zelf gespaard en krijg daar inkomsten uit (bv. lijfrente, beleggen etc.)	40%	38%
Via mijn ex partner/pensioen van mijn ex partner	3%	3%
Via mijn partner	25%	24%
Via een bijstandsuitkering	2%	0%
Anders namelijk,	3%	3%
Ik weet het niet	6%	6%

De verwachtingen, van de burgers die (ongeveer) weten hoeveel inkomsten zij zullen krijgen na hun 65^e, omtrent de inkomsten per maand verschillen weinig met de vorige meting. Zichtbare verschillen zitten in het aantal ondervraagden dat verwacht meer te krijgen dan nu. 1% verwacht veel meer inkomsten te ontvangen dan dat zij nu per maand krijgen, dit was vorig jaar 3%. Vorig jaar verwachtte 9% iets meer te ontvangen, nu is dat 6%. Opmerkelijk is dat dit jaar 18% van de mensen met een lage opleiding aangeeft dat de inkomsten afhankelijk zijn van de situatie, tegenover 7% van de midden opgeleiden en 10% van de hoog opgeleiden.

Op de vraag 'Hoe bent u aan uw kennis over uw inkomenspositie na uw 65^e gekomen?' noemt 77% het pensioenfonds, tegenover 73% vorig jaar. Mannen geven nu vaker dan vrouwen aan deze kennis via het pensioenfonds te hebben verkregen. Burgers met een leeftijd tussen 35 en 45 jaar geven nu vaker dan oudere mensen tussen 46 en 57 aan deze kennis via de werkgever te hebben verkregen (40% tegenover 24%).

Tabel 2.8: Kennis inkomstenpositie

Kennis inkomstenpositie na 65e	2009	2008
Van mijn pensioenfonds	77%	73%
Via de werkgever	31%	35%
Anders namelijk,	19%	12%
Uit de krant	13%	13%
Ik heb informatie op internet gezocht	13%	13%
Ik hoorde het van anderen (vrienden, familie, bekenden, collega's)	11%	12%
Van de radio	4%	4%
Ik kwam de informatie op internet toevallig tegen	2%	1%
Weet niet	2%	5%

3. Acties rond afschaffen AOW-partnertoeslag en economische crisis

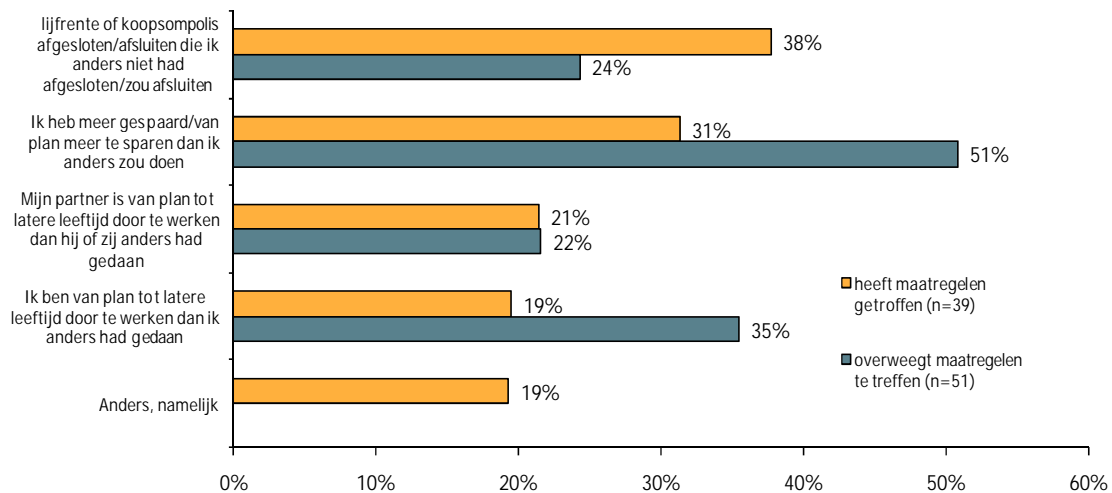
Er zijn in het huidige onderzoek vier nieuwe vragen aan de respondenten voorgelegd over het treffen van mogelijke maatregelen vanwege de afschaffing van de AOW-partnertoeslag en over de economische crisis. De resultaten daarvan staan hieronder beschreven.

3.1 Weinig maatregelen bij afschaffen AOW-partnertoeslag

20% van de ondervraagden, die weten dat de AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft, heeft maatregelen getroffen om de gevolgen van het verdwijnen van de AOW-partnertoeslag op te vangen en 8% is dit van plan. Mannen hebben vaker dan vrouwen maatregelen getroffen (26% tegenover 13%). Het afsluiten van een lijfrente of koopsompolis die men anders niet had afgesloten en meer sparen dan men anders zou doen, zijn de meest genoemde reeds getroffen maatregelen; respectievelijk 38% en 31%.

Nederlanders tussen de 46 en 57 jaar hebben niet vaker maatregelen getroffen dan mensen in de leeftijdsgroep 35 - 45. Ook geven de oudere mensen vaker 'nee' als antwoord op de vraag of zij overwegen maatregelen te treffen (53% tegenover 44%).

Figuur 3.1: Soorten maatregelen welke men getroffen heeft, of overweegt te treffen om de gevolgen van het verdwijnen van de partnertoeslag op te vangen

De groep die overweegt maatregelen te treffen bestaat uit degenen die weten dat de partnertoeslag wordt afgeschaft en dit overwegen, en uit degenen die, nu ze weten dat de partnertoeslag wordt afgeschaft, dit overwegen. Van de ondervraagden die niet weten dat de AOW-partnertoeslag wordt afgeschaft, overweegt 5% maatregelen te treffen nu ze weten dat deze toeslag in 2015 wordt afgeschaft. De meest genoemde maatregelen die men overweegt te

treffen zijn: meer te sparen dan men anders zou doen (51%) en tot latere leeftijd door te werken dan men anders had gedaan (35%).

3.2 Weinig extra verdieping in pensioen door economische crisis

Iets meer dan de helft (51%) van de ondervraagden maakt zich enigszins tot veel zorgen over de financiële situatie na hun 65^e gezien de huidige economische crisis en financiële situatie in Nederland. 15% van de laag opgeleiden geeft aan zich veel zorgen te maken, tegenover 7% van de midden- en 5% van de hoogopgeleiden. Ook maken niet westerse allochtonen zich vaker geen zorgen (25%) dan de andere bevolkingsgroepen. Van de westerse autochtonen maakt slechts 4% zich geen zorgen, van de autochtonen maakt 13% zich geen zorgen.

15% van de Nederlanders zegt zich, vanwege de huidige economische crisis en financiële situatie in Nederland, meer in de financiële situatie na hun 65^e te verdiepen. Mannen verdiepen zich meer in de hun financiële situatie dan vrouwen, 17% versus 13%. Ook verdiepen mensen tussen de 46 en 57 jaar zich meer, 20% tegenover 11% van de burgers in leeftijdsgroep 35 - 45 jaar.

4. Informatiebehoefte is beperkt

Het doel van de eerste meting was te achterhalen in hoeverre het Nederlandse publiek voldoende geïnformeerd was of meer informatie zou willen krijgen over de AOW, het pensioen, de AOW-partnertoeslag en de afschaffing hiervan. In dit onderzoek zijn dezelfde vragen als in 2008 gesteld. De ontwikkelingen in het informatiebezit en de informatiebehoefte kunnen op deze manier in kaart worden gebracht. De resultaten worden hieronder beschreven en vergeleken met de resultaten van vorig jaar.

Bijna de helft van de burgers (46%) zegt over voldoende informatie over hun inkomenspositie na hun 65^e te beschikken. Dit aantal is gelijk aan de vorige meting. Mannen zeggen nu vaker voldoende informatie te hebben dan vrouwen; 52%, tegenover 41%. De doelgroepen verschillen nauwelijks in hun antwoordenpatroon ten opzichte van vorig jaar.

Wanneer er gevraagd wordt of men over voldoende informatie over de AOW beschikt, zijn de resultaten vergelijkbaar met de vorige meting. 46% van de Nederlanders vindt dat zij over voldoende informatie beschikken. Mannen zeggen dit jaar vaker voldoende informatie te hebben dan vrouwen. Westerse allochtonen hebben nu meer kennis over de AOW dan vorig jaar.

30% van de Nederlanders zegt over voldoende informatie over de AOW-partnertoeslag te beschikken. Dit is ondanks de campagne vrijwel gelijk aan de eerdere meting. Er zijn dit jaar significant minder burger die vinden niet voldoende informatie over de AOW-partnertoeslag te hebben (50% nu versus 56% vorig jaar). De niet-westerse allochtonen zeggen relatief vaker onvoldoende informatie te hebben over de partnertoeslag dan westerse allochtonen en autochtonen; 66% versus 46% en 49%. Vorig jaar waren het vaker de westerse allochtonen die ten opzichte van de autochtonen aangaven over onvoldoende informatie te beschikken; 72% versus 53%.

31% van de Nederlanders zou graag meer informatie krijgen over de inkomenspositie na de 65^e, vorig jaar was dit 36%. Midden- (34%) en hoog opgeleiden (35%) hebben nu meer behoefte aan extra informatie dan lager opgeleiden (22%). Vorig jaar gaven laag- (20%) en midden opgeleiden (17%) vaker dan hoog opgeleiden (10%) aan het niet te weten.

Net als vorig jaar wil ongeveer een derde van de burgers meer informatie krijgen over de AOW. Allochtonen hebben minder vaak behoefte aan informatie dan westerse- en niet westerse allochtonen (56% wil geen informatie bij de autochtonen tegenover 40% bij de westerse en 34% bij de niet-westerse allochtonen).

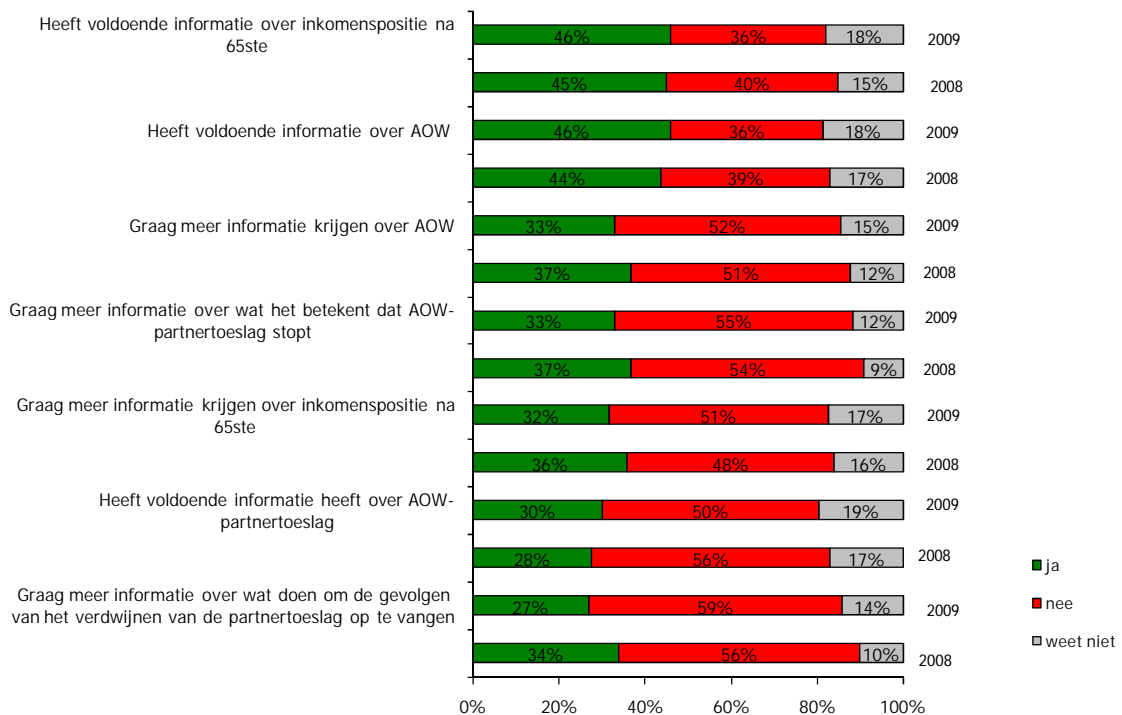
Het aantal Nederlanders dat wenst meer informatie te ontvangen over wat het voor hen betekent dat de AOW-partnertoeslag stopt is iets gedaald ten opzichte van vorige jaar. Midden- en hoger opgeleiden willen relatief vaker 'graag meer informatie over wat het voor hen

betekent dat de AOW-partnertoeslag stopt' dan lager opgeleiden. Vorig jaar antwoordden de hoger opgeleiden relatief vaker dat zij niet meer informatie wilden over dit onderwerp.

27% van de Nederlanders heeft aangegeven graag meer informatie te willen krijgen over wat men kan doen om de gevolgen van het verdwijnen van de AOW-partnertoeslag op te vangen. Vorig jaar gaf éénderde van Nederlanders aan hier meer informatie over te willen krijgen. De niet westerse allochtonen (40%) stellen extra informatie vaker wel op prijs, tegenover 25% van de autochtonen. Vorig jaar stelden de niet westerse allochtonen extra informatie vaker wel op prijs, ten opzichte van de autochtonen én de westerse allochtonen. (47% versus respectievelijk 32% en 31%).

In onderstaand figuur staan de vragen over of men voldoende informatie heeft en de vragen over informatiebehoefte samengevat. In de bovenste staaf staan de resultaten van dit jaar, daaronder die van vorig jaar:

Figuur 4.1: Stellingen over informatie bezit en informatiebehoefte

- Op de vraag 'heeft u voldoende informatie over de AOW-partnertoeslag?' antwoordde vorig jaar 56% van niet, nu precies de helft.
- 27% van de burgers wil graag meer informatie over wat men kan doen om de gevolgen van het verdwijnen van de partnertoeslag op te vangen, tegenover 34% die dit tijdens de vorige meting aangaf. Ook geeft 14% nu aan het antwoord op deze vraag niet te weten, versus 10% in 2008.

Aan de respondenten die bij de voorgaande vragen één of meerdere keren hebben aangegeven dat zij meer informatie willen verkrijgen, is gevraagd via welke kanalen zij geïnformeerd willen worden. Van deze respondenten (n=447) gaf 56% aan via internet informatie te willen ontvangen. Dit was vorig jaar 61%. Via de werkgever en via een folder zijn daarna de meest genoemde kanalen, dit is ongewijzigd gebleven. Hoger en midden opgeleiden prefereren de verzekeraar als informatiekanaal ten opzichte van de laag opgeleiden (41% en 35% versus 20%). Hoog opgeleiden worden liever via de krant geïnformeerd dan laag opgeleiden; 44% tegenover 20%.

Tabel 4.2: Informatiekanalen

Wenselijke kanalen voor meer informatie over pensioen/AOW/AOW-partnertoeslag	2009	2008
Internet	56%	61%
Via de werkgever	47%	50%
Via een folder	43%	45%
Via de verzekeraar	35%	37%
Krant	34%	3700%
Radio en TV	32%	30%
Anders namelijk,	6%	9%
Door posters op straat	3%	1%
Weet niet	0%	1%

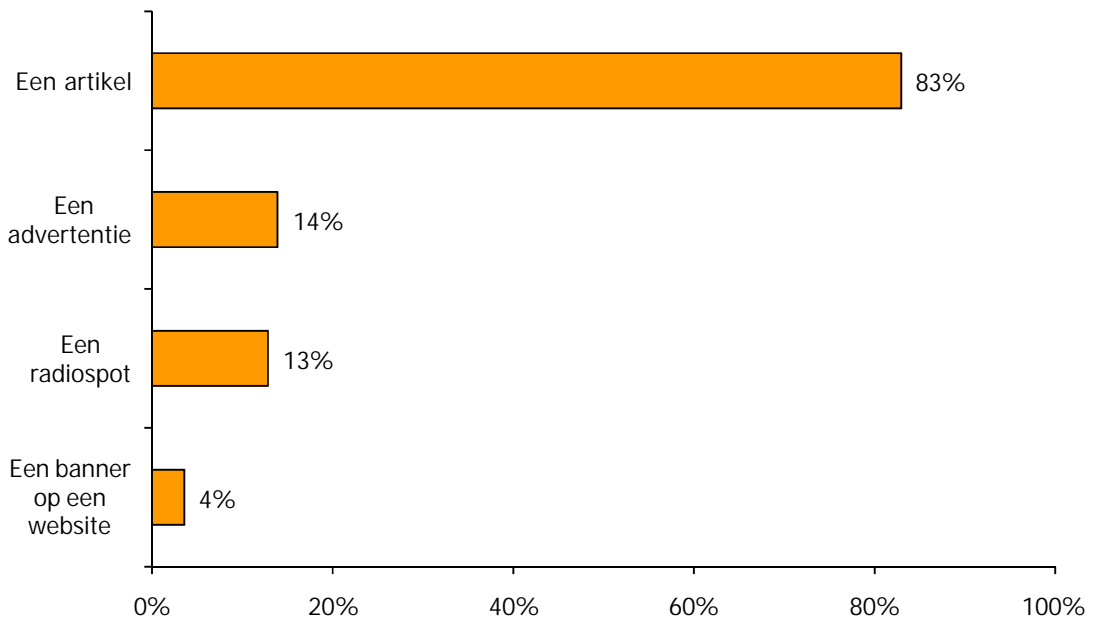
5. Campagne is begrijpelijk, het bereik is beperkt

In dit hoofdstuk ligt de focus op de resultaten van de (aanvullende) informatiecampagne. Er is gevraagd voor soort informatie men in de afgelopen acht maanden heeft gezien, gehoord of gelezen. Ook is er specifiek gevraagd of men getoonde, of soortgelijke, informatie heeft gezien, gehoord of gelezen.

13% van de burgers heeft de afgelopen acht maanden informatie gezien, gehoord of gelezen over het afschaffen van de AOW-partnertoeslag. Meer dan driekwart (78%) geeft aan dit niet gezien, gehoord of gelezen te hebben. Eén op de tien mensen geeft aan het niet te weten. Ondervraagden in de leeftijdsgroep 46 - 57 jaar hebben de afgelopen acht maanden vaker informatie gezien (15%) dan mensen in de leeftijdsgroep 35 - 45 jaar (10%). Ook zijn autochtonen meer geïnformeerd dan niet westerse allochtonen (14% versus 5%).

Aan ondervraagden die de afgelopen acht maanden informatie hebben gezien is de volgende vraag gesteld: 'Wat voor soort informatie heeft u de afgelopen acht maanden gezien, gehoord of gelezen over het afschaffen van de AOW-partnertoeslag?'. In onderstaand figuur staat het bereik van de verschillende soorten informatie:

Figuur 5.1: Bereik van de informatie. Wat voor soort informatie heeft u gezien, gehoord of gelezen?

Hoog opgeleiden hebben relatief vaker dan midden opgeleiden een artikel gelezen/gezien (95% versus 75%).

Figuur 5.2: Advertenties

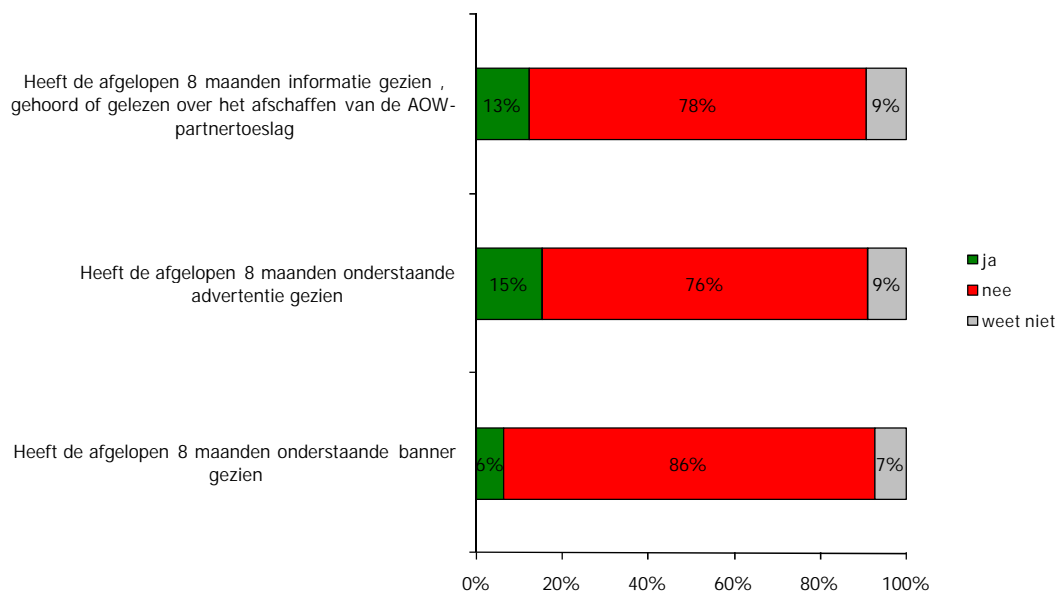

Figuur 5.3: Banner

16% van de Nederlanders heeft één van de getoonde, of een soortgelijke advertentie, de afgelopen 8 maanden gezien. Mensen in de leeftijdsgroep 46 - 57 jaar hebben deze vaker gezien (19%) dan mensen in de leeftijdscategorie 35 - 45 jaar (12%). Opvallend is het feit dat 24% van de niet westerse allochtonen aangeeft deze, of soortgelijke advertentie gezien te hebben, terwijl 14% van de autochtonen dit aangeeft. 7 % van de Nederlanders heeft de afgelopen 8 maanden de getoonde banner gezien. 86% heeft deze niet gezien en 7% geeft aan het niet te weten.

Figuur 5.2: Vragen over de campagne

Er is aan de burgers gevraagd of zij de boodschap van de getoonde advertentie en banner *begrijpelijk* vinden. Tweederde van de ondervraagden vindt de boodschap (zeer) begrijpelijk, de boodschap wordt door 6% (zeer) onbegrijpelijk gevonden. 3% van de laag opgeleiden vindt deze zeer onbegrijpelijk, tegenover 1% van de midden opgeleiden.

BIJLAGE 1

Onderzoeksverantwoording

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft Intomart een online onderzoek uitgevoerd onder het Intomart panel. Het betrof een onderzoek onder 1002 personen.

De resultaten zijn gerapporteerd volgens de volgende thema's: kennis AOW, AOW-partnertoeslag en pensioen, informatiebehoefte en de resultaten van een aanvullende informatiecampagne. De resultaten zijn uitgesplitst naar de volgende groepen, die van belang zijn voor het beleid van SZW en relevant voor het onderwerp, namelijk leeftijd (35-45 en 46-57), geslacht (m/v), etniciteit (autochtoon, westerse allochtoon en niet-westerse allochtoon), opleiding (laag = geen, basisonderwijs of LBO/VMBO, midden = MAVO/VMBO, MBO, HAVO/VWO, hoog = HBO/WO) en inkomen (laag (onder 24.000), midden (24.000-59.000) en hoog (59.000 of meer)). Verder zijn de resultaten uitgesplitst naar personen die wel of geen recht zouden hebben op de AOW-partnertoeslag. Hiervoor zijn de volgende groepen gehanteerd:

1-mensen zonder partner

2- mensen met een evenoude partner

3-mensen met een jongere partner die minder verdient dan 1150 euro (deze personen zouden een AOW-partnertoeslag krijgen voor hun partner, als de toeslag nog bestond)

4-mensen met een jongere partner die meer verdient dan 1150 euro

5-mensen met een oudere partner, waarbij de respondent minder verdient dan 1150 euro (hier krijgt de partner voor de respondent een AOW-partnertoeslag, als de toeslag nog bestond)

6-mensen met een oudere partner, waarbij de respondent meer verdient dan 1150 euro

7 – mensen waar een deel van de informatie voor ontbrak en die dus niet goed in te delen waren.

Uitvoering van het onderzoek

De doelgroep van het onderzoek wordt gevormd door de Nederlandse bevolking tussen de 35 en 57. Voor deze meting is een steekproef getrokken uit het internetpanel van Intomart GfK. Om een zo groot mogelijke landelijke representativiteit te waarborgen is de steekproef getrokken volgens de landelijke populatieverhoudingen naar geslacht, leeftijd, etniciteit en opleiding. Het veldwerk liep van woensdag 26 maart t/m dinsdag 14 april.

Zowel de steekproef als de weging vond plaats op basis van de onderstaande tabel:

						oplcat		
						1,00	2,00	3,00
						Table N %	Table N %	Table N %
etnecat	AUTOCHTOON	GESLACHT	Mannen	lftcat	35-45	3,4%	9,8%	7,3%
					46-57	4,2%	9,2%	7,3%
		Vrouwen	lftcat	35-45	2,4%	11,2%	6,3%	
				46-57	5,1%	10,0%	4,9%	
	NIETWESTERSE ALLOCHTOON	GESLACHT	Mannen	lftcat	35-45	,9%	1,5%	,6%
					46-57	,5%	,8%	,4%
		Vrouwen	lftcat	35-45	1,2%	1,3%	,5%	
				46-57	,8%	,7%	,2%	
WESTERSE ALLOCHTOON	GESLACHT	Mannen	lftcat	35-45	,2%	1,1%	1,0%	
				46-57	,3%	1,0%	,9%	
	Vrouwen	lftcat	35-45	,2%	1,3%	,8%		
			46-57	,4%	1,3%	,7%		

De vragenlijsten is opgesteld door Intomart en door SZW geaccordeerd. Intomart heeft deze vervolgens in de CAWI-omgeving geprogrammeerd. De respondent krijgt bij CAWI via e-mail een uitnodiging voor het onderzoek, in de e-mail is een link opgenomen naar de vragenlijst. Door op de link te klikken opent het onderzoek automatisch en kan de respondent zelf via de computer de vragenlijst invullen.

Door de gelijkmatige respons is slechts een kleine correctie door weging noodzakelijk. De berekende weegfactoren hebben een minimale waarde van 0,18 en een maximale waarde van 2,07. Figuur 1 geeft de frequentieverdeling van de weegfactoren grafisch weer. Hier is ook goed te zien dat verreweg het grootste deel van de weegfactoren zich rond de 1 bevindt.

Rapportage

In de rapportage is gestreefd naar een optimale afstemming tussen volledigheid en beknoptheid. In de begeleidende tekst bij de grafieken zijn de totalen beschreven en omwille van de overzichtelijkheid alleen de statistisch significante verschillen³ tussen de vorige- en de huidige meting en tussen de onderscheiden doelgroepen weergegeven.

Het totale aantal respondenten in dit onderzoek bedraagt 1002; dit aantal zal in verreweg de meeste gevallen voldoende zijn om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Toch kan het voorkomen dat een relatief groot lijkend verschil niet statistisch significant is; reden daarvoor is dat soms een te gering aantal personen de vraag heeft beantwoord (bijvoorbeeld door een selectie in de vragenlijst) om nog een betrouwbare uitspraak te kunnen doen, of dat het verschil toch te klein is. Het omgekeerde kan ook voorkomen; een ruime responsbasis kan ervoor zorgen dat een relatief gering verschil toch statistisch significant is.

Tenslotte

Het onderzoek is uitgevoerd door Intomart GfK, dat behoort tot de internationale GfK-groep. Intomart GfK is gecertificeerd door Lloyd's Register Quality Assurance volgens de normen van NEN-EN-ISO 9001. Tevens worden de richtlijnen van de MOA (MarktOnderzoekAssociatie) en ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research) in acht genomen. Deze richtlijnen zijn bij Intomart GfK op te vragen.

³ Daarbij wordt een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd.